

مقاله پژوهشی

به کارگیری رویکرد کیفی فراترکیب به منظور ارائه الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی

تهمینه برهانی^{۱*}، علی اصغر پورعزت^{۲*}، عباس منوریان^۳

مشخصات نویسندگان

۱. دانش آموخته دکتری تصمیم گیری و خطمشی گذاری عمومی، پردیس بین المللی کیش دانشگاه تهران
tahminehborhani@yahoo.com
۲. استاد، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، تهران، ایران. (*نویسنده مسئول).
pourezat@ut.ac.ir
۳. استاد، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، تهران، ایران.
amonavar@ut.ac.ir

چکیده

هدف: اهتمام به خطمشی گذاری سالم و نافذ، کاری بسیار دشوار است، و به همین دلیل لزوم ایجاد آزمایشگاه برای تدوین، اجرا و ارزیابی خطمشی های طراحی شده برای اجرا در جامعه، اهمیت می یابد. بنابراین، هدف از پژوهش حاضر تبیین الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی است.

روش شناسی: در این پژوهش، با رویکرد پژوهش کیفی فراترکیب طی گام های هفت گانه، به ارزیابی و تحلیل یافته های پژوهش پیشین پرداخته شده است.

یافته های پژوهش: الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی در قالب ۸ مقوله اصلی شامل تشخیص مشکل خطمشی، کارکنان آزمایشگاه خطمشی، ذی نفعان آزمایشگاه خطمشی، نقش آزمایشگاه خطمشی در حکومت، برنامه های آزمایشگاه خطمشی، محل آزمایشگاه خطمشی، فضای فیزیکی آزمایشگاه خطمشی و خروجی مورد انتظار آزمایشگاه خطمشی، ارائه گردیده است. بنابراین، به منظور شناسایی مشکلات آحاد جامعه، باید آزمایشگاه های خطمشی با حضور خبرگان خطمشی گذاری و همچنین ذی نفعان در حوزه های مختلف کشور با امکانات و فضای فیزیکی مناسب تشکیل شود که با برنامه ریزی صحیح مشکلات جامعه را شناسایی کرده و با همکاری گروه های تحقیقاتی متفاوت به پیدا کردن راه حل برای این مشکلات بپردازد و با همکاری دولت و حاکمیت، خطمشی های تبیین شده را اجرایی نماید.

محدودیت ها و پیامدها: از جمله محدودیت های این پژوهش می توان به عدم وجود کار مشابه و عدم آشنایی کامل خبرگان با مبحث طراحی آزمایشگاه خطمشی اشاره کرد.

پیامدهای عملی: در صورت بهره گیری صاحب نظران حوزه خطمشی گذاری از این مدل، آزمایشگاهی با فضای فیزیکی و محیطی مناسب همراه با به کارگیری کارکنان و ذی نفعان مناسب، می تواند به تبیین راه حل های کاربردی برای مشکلات جامعه بپردازد و به طور کلی محلی برای تلافی گفتمان بین خبرگان آگاه در جنبه های مختلف یک مشکل کلان جامعه ایجاد خواهد شد.

ابتکار یا ارزش مقاله: استفاده از الگوی این مطالعه می تواند فرآیند طراحی و بسط خطمشی های کلان کشور را با سهولت بیشتری عملیاتی کند. لذا ارزش افزوده این مطالعه را می توان تسهیل نمودن فرآیند خطمشی گذاری در بستر آزمایشگاه خطمشی با پیروی از مولفه و شاخص های الگوی ارائه شده دانست.

کلیدواژه ها: خطمشی، خطمشی گذاری، آزمایشگاه خطمشی، فراگرد خطمشی گذاری، تشخیص مشکل خطمشی

نوع مقاله: مقاله علمی

کلمات کلیدی: خطمشی، خطمشی گذاری، آزمایشگاه خطمشی، فراگرد خطمشی گذاری، تشخیص مشکل خطمشی.

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۸/۰۳ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۲۹ تاریخ چاپ مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۰۱

منتشر شده توسط دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

Research Paper

Applying a Meta-synthesis Qualitative Approach to Provide a Design Pattern for a Policy Laboratory

Tahmineh Borhani Name¹, Ali Asghar Pourezat Name^{2*}, Abbas Manvarian Name³

Authors

1. General Decision Making and Policy Making, Kish International Campus, University of Tehran, Iran.
tahminehborhani@yahoo.com
2. Professor Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran
(*Corresponding Author).
pourezat@ut.ac.ir
3. Professor Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran.
amonavar@ut.ac.ir

Abstract

Purpose: The specialization of calligraphy is among the most complex specialties, skills and arts; It is therefore very difficult to pursue sound and effective policy-making, which necessitates the establishment of a laboratory to develop, implement and evaluate policies designed to be implemented in the community. Therefore, the purpose of this study is to explain the design pattern of the line laboratory.

Methodology: In this research, with a qualitative research approach and a hybrid tool that includes weekly steps, a systematic evaluation and analysis of the results and findings of the previous research has been done.

Findings: The design model of the calligraphy laboratory in the form of 8 main categories, according to important study areas such as calligraphy problem diagnosis, calligraphy laboratory staff, calligraphy laboratory stakeholders, the role of calligraphy laboratory in government, calligraphy laboratory programs, location of calligraphy laboratory, physical space of calligraphy laboratory and the expected output of the line laboratory is provided. Therefore, in order to identify the problems of community unity, policy laboratories should be established with the presence of policy experts as well as stakeholders in different areas of the country with appropriate facilities and physical space to identify community problems with proper planning and with the cooperation of the group. Different research institutes to find solutions to these problems and implement the explained policies in cooperation with the state and the government.

Limitations and consequences: One of the limitations of this research is the lack of similar work and the lack of completely familiar experts with the subject of policy laboratory design.

Practical implications: Qualitative research, with all its advantages, comes with weaknesses in generalizability and validity. Therefore, in order to increase the generalizability of this research, it is necessary for researchers to evaluate the above model in other high-risk industries. Another consequence of this model is that if the policy experts use this model, a laboratory with a suitable physical and environmental space by employing appropriate staff and stakeholders to explain practical solutions to society's problems will be made. In general, there will be a place for the intersection of discourse between knowledgeable experts in various aspects of a major community problem, which can solve many problems and prevent many negative consequences in the community.

Initiative or value of the article: Considering that in this study, a model for creating a policy laboratory has been developed, using the model of this study can make the process of designing and developing macro policies more operational. Therefore, the added value of this study can be considered as facilitating the policy-making process in the context of the policy laboratory by following the components and indicators of the proposed model. On the other hand, the raw model obtained from the study

of texts by the meta-combined method can be used as a basis for future research in order to build tools and practical guidelines for those in charge of the policy laboratory. This research is very innovative and will make a great contribution to knowledge enhancement in the country.

Paper Type: Research Article

Key words: Policy, Policy making, Policy laboratory, Policy-making process, Policy problem Diagnosis.

Received Date:2021-10-25

Acceptation Date: 2022-02-18

Publication Date:2022-06-22

Publisher: Iran – Tehran – Shahid Beheshti University – Faculty of Management & Accounting

jpap.sbu.ac.ir

مقدمه

بر اساس نظریه اندرسون^۱ (۲۰۱۱)، خطمشی عمومی^۲ شامل اقدامات بازیگران دائمی برای پرداختن به یک موضوع یا مسئله است. خطمشی عمومی، خطمشی‌ای است که توسط نهادهای حکومتی ایجاد شده و ممکن است توسط سازمان‌های غیردولتی، مانند گروه‌های فشار یا گروه‌های ذی‌نفع، تحت تأثیر قرار گیرد (Helbling & Kalkum, 2018). گاهی، خطمشی عمومی در سیستم سیاسی مدرن، آن چیزی که صرفاً اجرا می‌شود، نیست، بلکه آن چیزی است که توسط بازیگرانی که در سیستم سیاسی قرار دارند، طراحی می‌شوند. یک خطمشی، صرفاً اتخاذ یک قانون روی یک موضوع نیست، بلکه شامل اجرای آن قانون نیز می‌باشد (Schoenmaker, 2021).

به کارگیری رویکرد کیفی
فرا ترکیب ...

۱۰۰ | صفحه

خطمشی‌گذاری، فراگردی پیچیده و پرچالش است که با انواع گوناگون مشکلات، مسائل، چالش‌ها و جوامع هدف سروکار دارد (Momen Kashani et al., 2020). حوزه‌های تخصصی آزمون نیز متعدد و متنوعند و به فراخور هر یک، گروه‌های متخصص متفاوتی مورد نیاز است. آزمایشگاه خطمشی را می‌توان بر حسب راهبرد آزمایشگاه، سازمان آزمایشگاه و رشته علمی متخصصان فعال در آن دسته‌بندی کرد (Haelg et al., 2019).

منطق طراحی آزمایشگاه بر حسب ضرورت تعریف می‌شود. گاهی از آزمایشگاه بزرگ و جامع و چند تخصصی استفاده می‌شود و گاه می‌توان از گروه‌های موقت آزمایشگر سود جست. از سوی دیگر، آزمایشگاه‌های خطمشی را می‌توان به گونه‌های متعدد تقسیم کرد (McGann et al., 2017)؛ آزمایشگاه‌هایی با ظرفیت‌های گوناگون برای رسیدگی به مشکلات و مسائل عمومی در عرصه‌های متفاوت جامعه (Svensson, 2020).

متأسفانه در کشور ما موارد بی‌شماری از مسائل وجود دارند که تا به حال خطمشی‌ای برای آنها طراحی نشده است و یا خطمشی‌های طراحی شده، پیش از آزمایش اجرا شده‌اند؛ درحالی‌که اثربخشی لازم را نداشته‌اند و حتی باعث ایجاد آسیب در جامعه هدف نیز شده‌اند (Shahaei & Danaeifard, 2016). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که گاهی مسائل متعددی در روند اجرای یک خطمشی اتفاق می‌افتند (Reiter et al., 2014) به طوری که عملاً آنچه اجرا می‌شود (البته اگر بشود) با آنچه تدوین شده است، تفاوت اساسی دارد. همچنین، با توجه به پیشرفت‌های دهه‌های اخیر در زمینه اجرای خطمشی، اگرچه اهمیت این پیشرفت‌ها تا حدی برای ارزیابی تحلیل‌گران خطمشی روشن شده، اما هنوز نتوانسته جایگاه واقعی خود را در خطمشی‌گذاری به دست آورد (Samadzadeh et al., 2020). بنابراین، بازنگری در اجرای خطمشی‌ها مستلزم تدوین سازوکاری جامع، دقیق و قابل اتکا برای رصد وضعیت اجرای آنها است (Sharifzadeh et al., 2018).

از این‌رو، برای بهبود درک حکمرانان از واقعیت‌های زندگی مردم و در پی آن، افزایش مراوده مدیرانه و بهبود ادراک حکومت، از نیازهای مردم و جلب رضایت آن‌ها، اهتمام به طراحی خطمشی بسیار مفید است. طراحی خطمشی در محیط آزمایشگاه، وجهی خردمندانه دارد؛ البته هر چه این طراحی‌ها، به سوی نیازهای راهبردی متمایل شوند و با استفاده از ابزار مدیریت راهبردی، دورنگرانه‌تر انجام پذیرند، بهتر است (Valente et al.,

¹ Anderson

² Public Policy

(2018). بر این اساس، آزمایش پیشینی و قبل از اجرای خطمشی‌ها، حائز اهمیت است. به همین منظور، ضرورت تأسیس و طراحی آزمایشگاه خطمشی، مورد توجه قرار می‌گیرد. آزمایشگاه خطمشی، روش‌های دقیقی را برای طراحی، انجام و ارزیابی خطمشی‌ها، برای کشف چیزی که نوآوری در بخش عمومی است و اینکه چگونه می‌توان این اقدامات را مورد آزمایش قرار داد و پایدار ساخت، به کار می‌گیرد (Reiter et al., 2014). بنابراین، ضرورت تأسیس آزمایشگاه خطمشی در کشور برای جلوگیری از بروز مجدد این موارد و تأثیرگذاری مناسب و اجرای به موقع و اثربخش، کاملاً احساس می‌شود. از این رو، پژوهشگران حاضر قصد دارند که با به‌کارگیری رویکرد کیفی فراترکیب، ضمن بررسی و ارزیابی مطالعات داخلی و خارجی انجام شده درباره آزمایشگاه خطمشی، الگوی مناسبی را دال بر تشخیص مشکل خطمشی، مدیریت کارکنان آزمایشگاه خطمشی، متقاعدسازی ذی‌نفعان آزمایشگاه خطمشی، توسعه نقش آزمایشگاه خطمشی در حکومت، ترویج برنامه‌های آزمایشگاه خطمشی، مکان‌یابی مناسب محل استقرار آزمایشگاه خطمشی، طراحی فضای فیزیکی برای آزمایشگاه خطمشی و ابداع انواع خروجی‌های مورد انتظار از آزمایشگاه خطمشی، ارائه نمایند و به این سوال اصلی پاسخ دهند که الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی عمومی چگونه است؟

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

خطمشی

در تعریفی عام و خلاصه می‌توان خطمشی عمومی را تصمیمی دانست که در قبال یک مشکل عمومی اتخاذ می‌شود. خطمشی عمومی مجموعه‌ای از تصمیم‌گیری‌های به هم وابسته است که گروه‌ها یا بازیگران سیاسی با هدف دستیابی به اهداف خاص یا به‌دست آوردن ابزار مناسب برای دستیابی به آن اهداف اتخاذ می‌کنند (Howlett & Cashore, 2020).

آزمایشگاه خطمشی

آزمایشگاه‌های خطمشی از طیف وسیعی از ابزارها برای نوآوری در خطمشی استفاده می‌کنند، که می‌تواند شامل موارد زیر باشد: کارگاه‌های آموزشی با تیم‌های خطمشی‌گذاری و ذی‌نفعان که هدف آنها تحریک ایده‌های نوآورانه است. تحقیق و جمع‌آوری داده‌ها، سعی و خطای روش‌های جدید و جعبه‌های ابزار خطمشی باز آنلاین. خدمات ارائه شده به نیازهای پروژه بستگی دارد. ورودی از آزمایشگاه‌های خطمشی محدود به یک مرحله از فرآیند خطمشی‌گذاری نیست. به بیانی دیگر، آزمایشگاه‌های خطمشی، تیم‌ها، ساختارها یا نهادهای اختصاصی متمرکز بر طراحی خطمشی‌های عمومی از طریق روش‌های نوآورانه هستند که تمام ذی‌نفعان را در فرآیند طراحی درگیر می‌کند (Keshtkar et al., 2020). اجراکنندگان، این تلاش‌ها را به عنوان طراحی یا رویکردهای مبتنی بر شواهد توصیف می‌کنند، که کاربران نهایی را در مرکز هر مرحله از فرآیند خطمشی‌گذاری قرار می‌دهد. پس از تدوین پیشنهادات، آنها از طریق اشکال مختلف آزمایش مورد بررسی و تأیید قرار می‌گیرند. علاوه بر ایجاد و تصویرسازی مجدد خطمشی‌ها و برنامه‌های عمومی، آزمایشگاه‌های خطمشی همچنین طیف گسترده‌ای از فعالیت‌ها مانند تهیه مطالعات آینده‌نگر، سازماندهی کارگاه‌های خلاقیت یا القای حس توانمندسازی در کارمندان دولت از طریق آموزش و سایر فعالیت‌های یادگیری را به کار می‌گیرند (Bailey & Lloyd, 2016).

آزمایشگاه‌های خطمشی، ساختارهای نوظهوری هستند که خطمشی‌های عمومی را به روشی نوآورانه و با طراحی روز، به ویژه با جذب شهروندان و شرکت‌هایی که در بخش دولتی کار می‌کنند، می‌سازند. در حال حاضر، تعدادی از آزمایشگاه‌های خطمشی در تعداد معدودی از کشورهای عضو اتحادیه اروپا وجود دارد. علائق ناشی از دولت‌ها و سازمان‌های دولتی در سایر کشورهای عضو، نشان‌دهنده هدف ایجاد آزمایشگاهی است که بسیاری از آنها تمایل به ایجاد تجربه و بهترین روش‌های هم‌ردیفان خود دارند (Nasouhi et al., 2021). آزمایشگاه خطمشی اتحادیه اروپا در مرکز تحقیقاتی مشترک کمیسیون اروپا خواستار چنین همکاری و ایجاد نقشه‌ای از آزمایشگاه‌های خطمشی در اتحادیه اروپا است. این نقشه و گزارش اولین قدم این فرایند را با شناسایی «چه کسی روی چه چیزی کار می‌کند؟» در سطوح محلی، منطقه‌ای و ملی دولت ایجاد کرد. این یک سند زنده است که می‌تواند در طول زمان تکامل یافته و گسترش یابد تا پیشرفت، تنوع و تحول آزمایشگاه‌های خطمشی در اروپا را منعکس کند (Pollitt et al., 2018). به‌همین ترتیب، ما آزمایشگاه خطمشی را بر اساس معیارهای زیر تعریف می‌کنیم: آزمایشگاه‌های خطمشی از طریق خلاقیت، طراحی یا دیدگاه کاربر-محور به موضوعات خطمشی می‌پردازند. آزمایشگاه‌های خطمشی تلاش می‌کنند آزمایش‌هایی را برای بررسی خطمشی‌های پیشنهادی سازمان دهند. آزمایشگاه‌های خطمشی برای یک نهاد دولتی یا اداره دولتی کار می‌کنند و یا در شکل‌گیری یا اجرای خطمشی‌های عمومی سهیم هستند (Hashemi Kasvaei & Pourrezzat, 2017).

به کارگیری رویکرد کیفی
فرا ترکیب ...

۱۰۲ | صفحه

فراگرد خطمشی‌گذاری

در آزمایشگاه‌های خطمشی، بازیگران و مؤسسات جدید با آوردن مجموعه‌های مختلفی از دانش، علائق و انگیزه‌ها در رابطه با انتقال اطلاعات، در روند خطمشی‌گذاری شرکت می‌کنند و هم‌زمان، هر یک نیز استراتژی‌های متنوعی را برای انتقال دانش دنبال می‌کنند. چهار جامعه اساسی مختلف وجود دارد که نوآوری‌های باز و اشتراک دانش را پرورش می‌دهند: جوامع خویشاوندی (کاربران نهایی)، جامعه عملی (اقدام‌کنندگان)، جامعه ذی‌نفع (ذی‌نفعان) و جامعه علوم (دانشگاه). این بازیگران نحوه درک و استفاده از اطلاعات را در چرخه خطمشی از توسعه تا اجرا شکل می‌دهند (Ciosek & Whiteson, 2018). آزمایشگاه‌های خطمشی که نوعی همکاری نوآوری باز مبتنی بر تعاملات بین جوامع مختلف را نمایان می‌کنند، محیط‌های خاصی هستند که تولید محصولات و خدمات را از طراحی تا آزمایش از طریق به‌کارگیری جوامع مختلف امکان‌پذیر می‌کند. با این حال، آزمایشگاه‌های خطمشی که اغلب به صورت جداگانه فعالیت می‌کنند، می‌توانند توانایی آنها را در انتشار دانش برای افرادی که درگیر آن نیستند تهدید کنند. انتقال خطمشی توسط حوزه‌های قضایی، سازمان‌های بین‌المللی، آژانس‌ها و غیره آغاز می‌شود (Ojha et al., 2020).

تشخیص مشکل خطمشی

به منظور تدوین خطمشی‌ای که به یک مسئله / مشکل خاص خطمشی بپردازد، رابطه بین انتقال خطمشی و نتایج خطمشی برای اینکه منجر به یک خطمشی موفق یا ناموفق شود بسیار مهم است. توجه اخیر به بررسی عواملی که در انتقال موثر خطمشی مشارکت دارد، تغییر یافته است. دولت‌ها می‌توانند آزمایشگاه‌های خطمشی را برای اجرای آزمایش خطمشی و انتقال دانش را در بخش‌های مختلف ایجاد کنند. درحالی‌که آزمایش‌ها و

رهبران گسترده در آژانس‌ها به آزمایش خطمشی کمک می‌کنند، استفاده از آزمایشگاه‌های خطمشی برای توسعه نوآوری‌های خطمشی موثرتر است. دوم، خطمشی مبتنی بر شواهد باید در شرایط محلی، به ویژه رژیم‌های سیاسی و فرهنگ اجتماعی تنظیم شود. در غیر این صورت، آزمایشگاه‌های خطمشی حتی اگر از نظر فنی در جمع‌آوری و پخش شواهد موفق باشند، ممکن است شکست بخورند. سوم، توجه به عوامل اصلی مشخص شده در این مطالعه بسیار مهم است و می‌توان آنها را برای بهبود اثربخشی آزمایشگاه‌های خطمشی تعدیل کرد (Rubin et al., 2013).

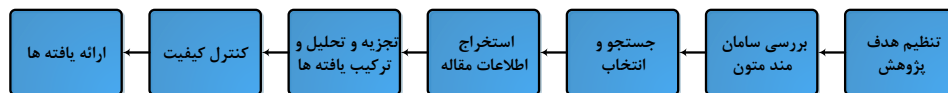
PAP

(۱) ۱۳

صفحه | ۱۰۳

روش‌شناسی

پژوهش حاضر به لحاظ هدف در نظر دارد که الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی را با رویکرد فراترکیب ارائه نماید. رویکرد پژوهش حاضر کیفی است و از روش فراترکیب جهت ارزیابی منابع علمی استفاده شده است. فراترکیب به منزله یکی از حوزه‌های فرامطالعه، رویکردی نظام‌مند برای ترکیب پژوهش‌های کیفی گوناگون در راستای کشف زمینه‌های فرعی و اصلی است که موجب ارتقای دانش جدید شده و دید جامعی از حوزه مورد بررسی به وجود می‌آورد. به طور معمول محدوده بررسی مقاله‌ها و مستندات علمی با توجه به عمق مطالعه در این رویکرد کمتر از ۷۰ مورد است. از آنجا که مطالعات مرتبط با مفهوم طراحی آزمایشگاه خطمشی عمومی بیشتر کیفی هستند و تا زمان انجام پژوهش حاضر مدل جامعی که ابعاد گوناگون آن را در بر گیرد یافت نشده است، روش فراترکیب به مثابه روشی مناسب برای شناسایی و به دست آوردن ترکیبی جامع از مؤلفه‌ها و ابعاد اصلی طراحی آن، به‌کارگرفته شده است. برای بهره‌گیری از روش فراترکیب در این پژوهش، از روش هفت مرحله‌ای ساندلوسکی و باروسو (۲۰۰۷) استفاده شد که در شکل ۱ مراحل آن ارائه شده است.

شکل ۱: مراحل هفت‌گانه روش کیفی فراترکیب (Sandelowski & Barroso, 2007)

تحلیل داده‌ها و یافته‌ها

جهت دستیابی به چارچوب اولیه پژوهش بر پایه روش هفت مرحله‌ای فراترکیب ساندلوسکی و باروسو (۲۰۰۷) هر یک از مراحل اجرایی آن بر اساس مطالعات پیشین ارائه می‌شود.

گام نخست: تنظیم پرسش‌های پژوهش

مرحله اول فراترکیب مربوط به تنظیم پرسش‌های پژوهش است که بایستی در حیطه علاقمندی و به دنبال پژوهش‌های قبلی پژوهشگر باشد. پرسش‌های پژوهش بایستی ویژگی‌هایی را داشته باشند که در جدول ۱ این ویژگی‌ها به صورت دقیق و کامل ارائه گردیده‌اند.

جدول ۱: پرسش‌های پژوهش به همراه پارامترهای آن

پارامترها	پرسش‌های پژوهش و نحوه‌ی پاسخگویی به آنها
چیستی کار (What)	پرسش اصلی الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی عمومی چگونه است؟ پرسش‌های فرعی شاخص‌های مربوط به تشخیص مشکل خطمشی در آزمایشگاه خطمشی کدامند؟ شاخص‌های مربوط به کارکنان آزمایشگاه خطمشی کدامند؟ شاخص‌های مربوط به ذی‌نفعان آزمایشگاه خطمشی کدامند؟ شاخص‌های مربوط به نقش آزمایشگاه خطمشی در حکومت کدامند؟ شاخص‌های مربوط به برنامه‌های آزمایشگاه خطمشی کدامند؟ شاخص‌های مربوط به محل آزمایشگاه خطمشی کدامند؟ شاخص‌های مربوط به فضای فیزیکی آزمایشگاه خطمشی کدامند؟ شاخص‌های مربوط به خروجی مورد انتظار آزمایشگاه خطمشی کدامند؟
جامعه مورد مطالعه (Who)	پایگاه‌های داده همانند ساینس دایرکت، اشپرنیگر، امرالد، سیج، ایبسکو و نظایر آن برای مقاله‌های لاتین و پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی نظیر مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، مرکز اسناد و کتابخانه ملی ایران، پایگاه اطلاعات نشریات کشور، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پایگاه مرکز منطقه‌ای علوم و فناوری شیراز و نورمگز
بازه زمانی مطالعه (When)	۱۳۹۱-۱۴۰۰ برای مطالعات داخلی ۲۰۲۱-۲۰۱۲ برای مطالعات خارجی
چگونگی یا روش مطالعه (How)	بررسی موضوعی آثار، شناسایی و یادداشت برداری نکات کلیدی، تحلیل مفاهیم، دسته‌بندی مفاهیم و مقوله‌های شناسایی شده

به کارگیری رویکرد کیفی
فرا ترکیب ...
۱۵۴ | صفحه

در بخش ابتدایی مرحله فراترکیب، به پرسش‌های کلی مطرح در این زمینه پاسخ داده شد تا از ابهام‌های بیشتر در این زمینه جلوگیری شود. بدین ترتیب، تنها آثاری باید در مطالعه گنجانده شوند که در آنها بیشتر به مؤلفه‌ها و ابعاد مهم و تأثیرگذار در طراحی آزمایشگاه خطمشی پرداخته یا به آن اشاره شده باشد. بازه زمانی انتخاب شده یعنی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۱ میلادی و ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ خورشیدی تا زمان انجام پژوهش معرف خوبی از پژوهش‌های انجام شده در این زمینه است؛ چرا که در سال‌های اخیر، پژوهش‌ها در زمینه خطمشی‌گذاری گسترش یافته است.

مرحله دوم: مرور ادبیات به شکل نظام‌مند یا بررسی سامان‌مند متون

برای شروع دقیق و سامان‌مند مطالعات، مجموعه منابع اعم از مقالات، پایان‌نامه‌ها و پژوهش‌ها بر اساس معیارهایی نظیر تناسب با هدف پژوهش، بازه زمانی مشخص شده و محل انجام به شرح جدول ۲ انتخاب و بررسی گردیدند.

جدول ۲: معیارهای پژوهش

معیارهای انتخاب منابع	خروجی معیارها
هدف پژوهش	ارائه الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی
سال انتشار یا انجام	۱۳۹۱-۱۴۰۰ برای مطالعات داخلی ۲۰۲۱-۲۰۱۲ برای مطالعات خارجی
محل انجام	داخل و خارج از کشور

در این مرحله، پژوهش‌های واجد شرایط برای ورود به فراترکیب انتخاب شدند و معیارهای ورود و خروج از مطالعه تعیین شدند. از این رو، پژوهشگر جستجوی هدفمند خود را بر پژوهش‌های منتشر شده در منابع گوناگون متمرکز کرد و کلیدواژه‌های مرتبط را پیدا کرد. در این پژوهش پایگاه‌های اطلاعاتی گوناگون بین سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۱ میلادی و ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ خورشیدی بررسی شدند. کلید واژه‌های متنوعی برای جستجوی مقاله‌ها در پژوهش مورد استفاده قرار گرفت و تلاش شد تا مجموعه متنوعی از کلیدواژه‌ها برای جستجو انتخاب شوند تا بیشترین بازایی صورت گیرد (جدول ۳). با توجه به اینکه در زبان فارسی کلیدواژه «طراحی آزمایشگاه خطمشی» به کار رفته است در جستجوها به این واژه‌ها نیز توجه شد. جستجو در پایگاه‌های گوناگون: ساینس دایرکت، اشپرینگر، امرالد، سیج، ایبسکو و نظایر آن برای مقاله‌های لاتین و پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی نظیر مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، مرکز اسناد و کتابخانه ملی ایران، پایگاه اطلاعات نشریات کشور، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پایگاه مرکز منطقه‌ای علوم و فناوری شیراز، نورمگز و صفحه خانگی برخی مجله‌ها برای جستجو در نظر گرفته شد. تلاش شد مدارک در نگاه اول با کیفیت باشند. برای مثال، مقاله‌های همایشی و موجود در وبگاه‌های شخصی مورد توجه قرار نگرفتند. در نتیجه جستجو و بررسی در پایگاه‌های اطلاعاتی گوناگون ۱۸۹۴ اثر یافت شد.

جدول ۳: واژگان راهنما جستجو در پژوهش

واژگان ره‌نما	
معادل فارسی	انگلیسی
خطمشی	Policy
خطمشی‌گذاری	Policy making
خطمشی‌گذاری عمومی	public policy making
شبکه خطمشی‌گذاری عمومی	Public policy making network
آزمایشگاه خطمشی	Policy lab
فراگرد خطمشی‌گذاری	Policy making process
تشخیص مشکل خطمشی	Diagnosis of policy making problem
کارکنان آزمایشگاه خطمشی	Policy laboratory staff
ذی‌نفعان آزمایشگاه خطمشی	Stakeholders of policy laboratory
نقش آزمایشگاه خطمشی در حکومت	The role of the Policy laboratory in government
برنامه‌های آزمایشگاه خطمشی	Policy laboratory programs
محل آزمایشگاه خطمشی	Location of the policy laboratory
فضای فیزیکی آزمایشگاه خطمشی	Physical space of the policy laboratory
خروجی مورد انتظار آزمایشگاه خطمشی	Expected output of the policy laboratory

مرحله سوم: جستجو و انتخاب مقاله‌ها و متون مناسب

در این مرحله در چندین گام نسبت به پالایش موارد یافته شده و دستیابی به منابع مطمئن و متناسب برای استفاده در پژوهش و تحلیل نهایی اقدام شد. مطابق با شکل ۲ که به آن چارت روندنما هم اطلاق می‌گردد، ابتدا منابع، با عنوان مقایسه شدند و تعدادی از آنها حذف گردید. سپس به بررسی چکیده موارد باقی مانده

پرداخته شد و با بررسی چکیده‌ها هم تعدادی از منابع بی‌ربط، حذف شدند. در گام بعدی، منابع تصفیه شده بر اساس چکیده به صورت متن کامل بررسی گردیدند و در این بررسی هم تعدادی از منابع از لحاظ محتوا حذف شدند. منابع باقی مانده پس از بررسی محتوا در پژوهش و تحلیل نهایی مورد استفاده قرار گرفتند.

به کارگیری رویکرد کیفی
فرا ترکیب ...
۱۰۶ | صفحه

شکل ۲: نمودار روندنما برای انتخاب آثار مناسب برای تحلیل

نمودار روندنما نشان می‌دهد که از ۱۸۹۴ اثر یافت شده، ۱۲۵۸ اثر از حیث عنوان، ۴۶۲ اثر از حیث چکیده و ۱۲۸ اثر از حیث متن، با هدف و پرسش‌های پژوهش حاضر همخوانی نداشتند؛ بنابراین این آثار کنار گذاشته شدند و فقط ۴۶ اثر که در زمینه طراحی آزمایشگاه خطمشی بودند و هم از حیث عنوان و هم از حیث محتوا با هدف و پرسش‌های پژوهش حاضر همراستا بودند، برای تحلیل به روش فراترکیب و ارائه الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی انتخاب شدند.

مرحله چهارم: استخراج اطلاعات از متون و مقالات

در این مرحله با مطالعه و بررسی دقیق، منابع نهایی شده و مطابق با اهداف و پرسش‌های پژوهش، یافته‌های مرتبط از هر کدام از منابع، شامل مولفه‌ها و شاخص‌های طراحی آزمایشگاه خطمشی استخراج شد.

مرحله پنجم: تجزیه و تحلیل و تلفیق یافته‌های کیفی

در این مرحله مؤلفه اصلی در مرکز قرار می‌گیرد و سایر مؤلفه‌ها با آن مرتبط می‌شوند. این مؤلفه‌ها عبارتند از: تشخیص مشکل خطمشی، کارکنان آزمایشگاه خطمشی، ذی‌نفعان آزمایشگاه خطمشی، نقش آزمایشگاه

خطامشی در حکومت، برنامه‌های آزمایشگاه خطامشی، محل آزمایشگاه خطامشی، فضای فیزیکی آزمایشگاه خطامشی و خروجی مورد انتظار آزمایشگاه خطامشی. در ادامه به توضیح در خصوص هر یک از مؤلفه‌های اصلی الگوی طراحی آزمایشگاه خطامشی پرداخته می‌شود.

الف) تشخیص مشکل خطامشی:

شناسایی چالش‌هایی که مانع از پیشرفت در حل مشکلات مهم اجتماعی می‌شوند. امروزه توافق حاصل شده است که خطامشی باید مبتنی بر شواهد باشد. اما چگونگی ارائه این سخنان در عمل دشوار است. درحالی‌که به کیفی‌ترین روش‌های علمی نیاز دارد، به یک ذهنیت عملگرا نیز نیاز دارد که در جهت طراحی برنامه‌های یادگیری باشد و بتواند تصمیم‌گیری را در سنگرهای بوروکراتیک و سیاسی اعمال کند (Helbling and Kalkum, 2018). آزمایشگاه به مثابه محلی در نظر گرفته می‌شود که پژوهش در آن به صورت عملی درآید و در آنجا بتواند با رهبران دولت مشارکت کند، تا راهکارهایی اجرا شود که منافع ملموس و واقعی برای مردم و جوامع داشته باشد. هدف این است که آزمایشگاه به یک محیط پژوهشی مشترک جهت اطلاع از مهم‌ترین تصمیم‌های خطامشی‌های کشور، تبدیل شود (Schoenmaker, 2021). آزمایشگاه خطامشی در مطالعه نحوه شکل‌گیری، توسعه و طراحی خطامشی، تخصصی می‌شود و می‌تواند مشکلات پیچیده اجتماعی و انواع آثار محلی و پیامدهای تسلسلی خطامشی‌ها و روند جهانی تغییرات را مدنظر قرار دهد (Veenstra & Kotterink, 2017). علاوه بر موارد گفته شده، موارد دیگری نیز وجود دارند که در این مرحله باید آنها را در نظر گرفت:

یک) دولت‌ها و ارگان‌های رأس جامعه نقش مهمی در تأمین منابع مالی و توزیع بودجه دارند؛ به گونه‌ای که بار ناخواسته را از دوش ارائه‌دهندگان خدمات اجتماعی بردارند. بنابراین، مبحث بودجه و تخصیص آن، موضوع بسیار مهمی است که باید در مورد آن توافق صورت گیرد (Hadipeikani & Sadeghzadeh, 2018). (Tabrizi, 2018).

دو) آزمایشگاه رابط بین حکومت و عامه مردم است؛ ضمن اینکه باید درباره رابطه بخش عمومی و بخش خصوصی کشور، پژوهش‌هایی را انجام دهد. دانش اداره و خطامشی، ماهیتی چندرشته‌ای و میان‌رشته‌ای دارد؛ این موضوع، فرصتی مغتنم را برای خطامشی‌گذاران عمومی فراهم می‌سازد که بتوانند مشکلات عمومی را در معرض مطالعه با لنزهای نظری گوناگون قرار دهند. کار آزمایشگاه، آینده‌نگری و بررسی افقی برای تعیین تأثیر بلندمدت خطامشی‌ها و پیش‌بینی پیامدهای چالش‌های نوظهور اجتماعی متمرکز، ضمن بررسی نحوه رفتار و واکنش مردم به ابزارهای گوناگون خطامشی است (Valente et al., 2018).

ب) کارکنان آزمایشگاه خطامشی:

۱) استخدام و آموزش کارمندان تمام‌وقت و اعزام آن‌ها در قالب پروژه‌های اصلاحی ۱۲ ماهه تا ۳۶ ماهه، به سازمان‌های دولتی.

۲) دعوت از متخصصانی از دانشگاه‌ها، دولت و جامعه جهانی که محور کار در آزمایشگاه هستند، تا راه‌حل‌های داده‌محور را برای مشکلات حیاتی که مردم را تحت تأثیر قرار می‌دهد، توسعه دهند (Mohammadi et al., 2017).

۳) نیاز به دانشمندان، شانه به شانه با اجرا کنندگان که علاوه بر اینکه ایده‌های تازه‌ای را طراحی می‌کنند، برای بهینه‌سازی راه‌حل‌ها آزمایش‌ها را مدام تکرار می‌کنند.

۴) تیم اصلی اغلب در طی پروژه‌های ویژه متشکل از متخصصان اعزامی از وزارتخانه‌ها که هر یک دست کم در زمینه یک خط‌مشی متخصصند و توسط دانشجویان دانشگاه یا کارآموزان همراهی و تکمیل می‌شوند (Matone et al., 2013).

۵) طراحان می‌توانند به خلق ایده‌های خط‌مشی نوآورانه در سرتاسر چرخه کمک کنند و تسهیل‌کنندگان نیز می‌توانند به اعضای آزمایشگاه کمک کنند تا با عموم صحبت کنند و در یک فضای امن و آزاد، مراد داشته باشند تا بتوانند صدای مردم را به منزله ذی‌نفعان اصلی بشنوند.

۶) کارشناسان دیجیتال، امکان مرادده در مقیاس و همین‌طور تحلیل حجم زیادی از شواهد را با سرعت بالا فراهم می‌آورند (Goldfien & Woolslayer, 2015).

پ) ذی‌نفعان آزمایشگاه خط‌مشی:

حمایت گسترده عامه از دستاوردهای آزمایشگاه موجب می‌شود که آزمایشگاه‌ها در انتخاب پروژه‌های خود، اثر اجتماعی را بیشتر از هزینه‌ها مدنظر قرار دهند. مقدار قابل توجهی از مشارکت ذی‌نفعان در کل فراگرد پژوهش - از گوش دادن دقیق و مشاهده پرسش‌هایی که بیشترین ضرورت را برای پاسخ‌دهی دارند، تا کمک به شرکا برای عیب‌یابی هرگونه مسائل اجرایی پیش‌بینی نشده بر اساس پاسخ‌های تولید شده، مورد نیاز است که آزمایشگاه خط‌مشی در پژوهش‌هایی که انجام می‌دهد، بر روی آنها متمرکز خواهد شد (Munkongsujarit, 2019). آزمایشگاه خط‌مشی می‌تواند ماهیت و سطح همکاری پژوهشی را دگرگون ساخته، فضایی را ایجاد کند که همه مردم بتوانند در عرصه‌های گوناگون زندگی، به خط‌مشی‌های مرتبط با منافع خود پرداخته و همراه با پژوهشگران دانشگاهی برای رصد راه‌حل‌ها و راه‌کارهای اثربخش، در فضایی مشارکت‌جویانه، بی‌طرف و دانش‌مبنا، همکاری نمایند (Osmakova et al., 2020).

ت) نقش آزمایشگاه خط‌مشی در حکومت:

آزمایشگاه خط‌مشی می‌تواند توانایی حکومت را برای درک بهتر وضعیت و ارزش جامعه هدف یا خانواده‌هایی که باید در خدمت آنان باشد، افزایش دهد. آزمایشگاه باید با طیف گسترده‌ای از نمایندگی‌ها، دانشگاه‌ها، صنایع، نهادهای غیرانتفاعی و سایر گروه‌های جامعه، متشکل از زمینه‌های گوناگون حرفه‌ای - بخش دولتی، بخش خصوصی، نظامی و دانشگاهی - و حوزه‌های تخصصی - خط‌مشی‌های عمومی، روانشناسی، اقتصاد، علوم سیاسی، علوم داده، بهداشت عمومی و قانون کار کند (Walters et al., 2017).

ث) برنامه‌های آزمایشگاه خط‌مشی:

- ۱) برگزاری دوره‌های آموزشی، اعطای بورس‌های تحصیلی، ایراد مجموعه‌ای از سخنرانی‌ها و سایر فعالیت‌هایی که کشور را درباره امور مربوط به خط‌مشی پژوهی تقویت می‌کنند، مورد نیاز است.
- ۲) آموزش اعضای آزمایشگاه، پژوهشگران، خط‌مشی‌گذاران، سیاست‌مداران، مشاغل، رهبران جامعه مدنی و شرکای آزمایشگاه برای ایجاد ارتباطات عمیق و پایدار از جمله مواردی است که توجه به آن ضروری

است، زیرا این تنها راهی است که آنها می‌توانند قادر به تبدیل ایده‌های جدید به واقعیت باشند (Golverdi et al., 2017).

۳) آزمایشگاه فرصتی برای دانشجویان نیز دارد که به تیم‌های پژوهشی بپیوندند و داوطلبانه در پروژه‌های آزمایشگاه مشارکت کنند (Rubin et al., 2013).

ج) محل آزمایشگاه خطمشی:

آزمایشگاه‌های خطمشی می‌توانند در داخل اداره‌های دولتی باشند، در یک یا چند وزارتخانه مستقر شوند، در داخل دانشگاه باشند یا پیمانکاران خارجی برای پروژه‌های جداگانه استخدام شوند (Babatunde et al., 2017).

چ) فضای فیزیکی آزمایشگاه خطمشی:

طراحی آزمایشگاه باید به گونه‌ای باشد که ضمن اینکه حس همکاری را القا می‌کند، برای دستیابی به این هدف از طریق ایجاد شفافیت و اتصال نیز، تلاش کند. همچنین، فضاهای کار آزمایشگاه می‌توانند ماهیت مشترک داشته باشند، از کنفرانس‌های ویدیویی و جلسات هیئت مدیره گرفته تا کارگاه‌های مشارکتی و جلسات عمومی بزرگتر که این فضاها روند کار را تسهیل می‌کنند (Toussaint, 2019). آزمایشگاه را می‌توان با الگوها و ظرفیت‌های زیر طراحی کرد: یک اتاق جلسات کوچک برای حداکثر ۱۰ نفر، یک اتاق بزرگ اجتماعات برای حداکثر ۲۰ نفر، یک اتاق سمینار برای حداکثر ۹۰ نفر - به سبک تئاتر - یا ۶۰ نفر پشت میز، یک اتاق پذیرایی مجاور که می‌تواند ۳۰ نفر را در خود جای دهد، باشد. در طبقه آخر یک اتاق اجتماعات بزرگ که به طور هدفمند به گونه‌ای طراحی و معماری شده است که از سر و صدای خارج از ساختمان جلوگیری کند (Ciosek & Whiteson, 2018). فضای داخلی در طول روز نور و منظره خوبی را داراست (Smith, 2018).

ح) خروجی مورد انتظار آزمایشگاه خطمشی:

این مقوله شامل شاخص‌های آگاه‌سازی افراد و جوامع، حل مشکلات مهم و فوریت‌دار اجتماعی است. شناسایی راه‌حل‌هایی برای چالش‌های اصلی زندگی در عصر حاضر؛ همکاری برای تصمیم‌گیری در مورد چگونگی بهبود خطمشی‌ها و برنامه‌ها در سراسر کشور؛ سوق نتایج پژوهش‌های آزمایشگاه به سوی منافع عمومی؛ افزایش توانایی حکومت برای درک بهتر وضعیت و ارزش جامعه هدف؛ حل مسائل خطمشی، حکمرانی و اداره، در یک دوره کوتاه؛ کمک به پیشرفت کشور برای مواجهه با مشکلات اجتماعی دشوار، از طریق بهبود وضعیت عملکرد سازمان‌های ارائه‌کننده خدمات انسانی، حکومت‌های محلی و نحوه تخصیص هزینه‌ها؛ طراحی ایده‌های تازه و تکرار آزمایش‌ها برای بهینه‌سازی راه‌حل‌ها؛ و در نهایت آزمایشگاه باید دانش و بهترین روش را با شهرداران و برنامه‌ریزان شهری که با چالش‌های اجرای شهرهای هوشمند روبرو هستند، به اشتراک بگذارد (Baum, 2017).

مرحله ششم: کنترل و ارزیابی کیفیت

در این مرحله به ویژه در حیطه کدگذاری محوری و مقوله‌ها و تم‌ها، یک یا دو نفر متخصص، کار را مورد بررسی قرار می‌دهند. در این مرحله حتی اگر متخصصان به صورت شفاهی هم اعلام نظر نمایند و کار را تایید

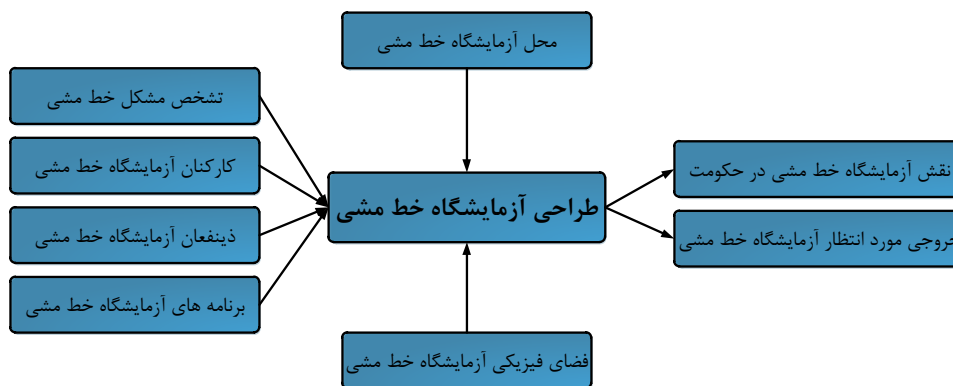
کنند، کفایت می‌کند. در این پژوهش نیز دو نفر از استادان به طور اجمالی در جریان پژوهش قرار داشتند و مطابقت نتایج با اهداف پژوهش را مورد تایید قرار دادند. از سوی دیگر، برای سنجش پایایی چهارچوب نهایی طراحی شده، از ضریب کاپا استفاده شد. در پژوهش حاضر هم، ضریب کاپا بر اساس آراء استادان یادشده، برابر با ۰.۸۴ محاسبه گردید.

به کارگیری رویکرد کیفی
فرا ترکیب ...

مرحله هفتم: ارائه یافته‌ها و چهارچوب نهایی

۱۱۰ | صفحه

در این مرحله از روش فرا ترکیب، یافته‌های حاصل از مراحل قبل، با توجه به پرسش‌های پژوهش ارائه می‌شود. در این مرحله با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان مدل یا الگویی طراحی نمود یا چارچوبی ارائه کرد، یا نتایج را در قالب جدولی ارائه داد و یا بنابر خلاقیت پژوهشگر به اشکال خلاقانه دیگری، یافته‌ها را ارائه نمود. بر اساس یافته‌های موجود در شکل، الگوی طراحی آزمایشگاه خط‌مشی در قالب ۸ مقوله اصلی، با توجه به محورهای مطالعاتی مهمی چون تشخیص مشکل خط‌مشی، کارکنان آزمایشگاه خط‌مشی، ذی‌نفعان آزمایشگاه خط‌مشی، نقش آزمایشگاه خط‌مشی در حکومت، برنامه‌های آزمایشگاه خط‌مشی، محل آزمایشگاه خط‌مشی، فضای فیزیکی آزمایشگاه خط‌مشی و خروجی مورد انتظار آزمایشگاه خط‌مشی، ارائه گردیده است.

شکل ۳: الگوی طراحی آزمایشگاه خط‌مشی با رویکرد کیفی فرا ترکیب

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

بررسی مطالعات Mahmoudi et al., (۲۰۱۶) و Helbling & Kalkum (۲۰۱۸) نشان می‌دهد که آزمایشگاه‌های خط‌مشی معمولاً شامل یک تیم کوچک (۴-۱۰ نفر) هستند که همه زمینه‌های مربوط به نوآوری در خط‌مشی (مانند مدیریت پروژه، طراحی نرم‌افزار، تجسم داده‌ها، ارتباطات، تسهیلات، تحقیق و توسعه و غیره) را مدنظر قرار می‌دهند. تیم اصلی معمولاً در طی پروژه‌های خاص، توسط متخصصان اعزامی از وزارتخانه‌ها و متخصصان خط‌مشی و دانشجویان دانشگاه یا کارآموزان، تشکیل و تکمیل می‌شوند. آزمایشگاه‌های خط‌مشی ممکن است در داخل اداره‌های دولتی باشند، در یک یا چند وزارتخانه مستقر شوند و یا توسط پیمانکاران خارجی برای پروژه‌های جداگانه، تأمین شوند (Mohammadi et al., 2016).

اصطلاح آزمایشگاه خط‌مشی می‌تواند به موارد گوناگونی اشاره داشته باشد: آنها می‌توانند از تیم‌های مستقر (یا سازمان‌ها یا موسسات) ایجاد شده به طور خاص برای فعالیت‌های نوآورانه برای خط‌مشی‌گذاری عمومی، تا

فضاهای فیزیکی ایجاد شده به منظور اجرای کارگاه‌ها یا فعالیت‌هایی برای خطمشی‌گذاری باشند. این تیم‌ها، فضاها و فعالیت‌ها با عباراتی ذکر می‌شوند که شامل آزمایشگاه نوآوری بخش عمومی، آزمایشگاه خطمشی عمومی، آزمایشگاه نوآوری اجتماعی، آزمایشگاه تغییر سیستم‌ها، آزمایشگاه زندگی، آزمایشگاه طراحی و آزمایشگاه خطمشی هستند (Adam, 2016). مومن کاشانی و همکاران (۲۰۲۰) بیان می‌کنند که از یک رویکرد مهم می‌توان پنج گونه مهم آزمایشگاه خطمشی را متمایز ساخت: یک) آزمایشگاه اولویت‌بندی مشکلات و مسائل عمومی؛ دو) آزمایشگاه ذهن و نوآوری؛ سه) آزمایشگاه اشاعه؛ چهار) آزمایشگاه شواهد مبنای پنج) آزمایشگاه انواع ظرفیت‌ها و عرصه‌های آزمون (Momen Kashani et al., 2020).

Baum (۲۰۱۶) در مطالعه خود گزارش می‌کند که دولت‌ها در بسیاری از کشورهای پیشرفته، آزمایشگاه‌های خطمشی را برای استفاده از علوم رفتاری در طراحی و اجرای خطمشی آغاز کرده‌اند که سبب ایجاد موجی جهانی از خطمشی‌گذاری مبتنی بر شواهد می‌شود. آزمایشگاه‌های خطمشی، دولت و ذی‌نفعان را گرد هم می‌آورند تا از شواهد علمی تولید شده از طریق رهبران، مدل‌سازی و شبیه‌سازی برای کمک به خطمشی‌گذاران و ارائه‌دهندگان خدمات برای انجام تنظیمات قبل از اجرا و مقیاس‌بندی در سطح ملی استفاده کنند (Baum, 2016).

انجام پژوهش حاضر در ارتباط با شناسایی و بررسی مؤلفه‌ها و ویژگی‌های الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی با توجه به نوظهور بودن این حوزه با محدودیت‌های بسیاری مواجه است. پژوهش‌های Reiter et al., (۲۰۱۴)، Haleg et al., (۲۰۱۹) و Svensson (۲۰۲۰) از طریق نظرسنجی و یا بعضاً مرور غیرسامان‌مند متون، فقط به ارائه چند عامل کلیدی طراحی آزمایشگاه خطمشی پرداخته‌اند و سایر ابعاد حائز اهمیت، در طراحی آزمایشگاه خطمشی، مورد توجه پژوهشگران قرار نگرفته است. از این رو، نقطه قوت پژوهش حاضر در مقایسه با این پژوهش‌ها، آن است که در این پژوهش تلاش شده تا با استفاده از روش فراترکیب و تحلیل محتوا، کلیه مؤلفه‌ها و ابعاد الگوی طراحی آزمایشگاه خطمشی، شامل تشخیص مشکل خطمشی، کارکنان آزمایشگاه خطمشی، ذی‌نفعان آزمایشگاه خطمشی، نقش آزمایشگاه خطمشی در حکومت، برنامه‌های آزمایشگاه خطمشی، محل آزمایشگاه خطمشی، فضای فیزیکی آزمایشگاه خطمشی و خروجی مورد انتظار آزمایشگاه خطمشی، شناسایی گردد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهند که مفهوم طراحی آزمایشگاه خطمشی، در بر گیرنده ابعاد و ویژگی‌های گوناگونی است که تصمیم‌گیران خطمشی‌گذاری باید به این مؤلفه‌ها در پیاده‌سازی و استقرار آزمایشگاه خطمشی توجه کنند.

مدل خام به دست آمده از بررسی متون، می‌تواند به منزله مبنای پژوهش‌های آتی در جهت ساخت ابزار و راهنمای عملی برای متولیان امر آزمایشگاه خطمشی سودمند باشد. به‌عبارت دیگر، مهم‌ترین دستاورد این پژوهش، فهرست نسبتاً طولانی از مؤلفه‌هایی است که ضمن اینکه می‌توانند برای طراحی آزمایشگاه خطمشی به‌کار گرفته شوند، برای ارزیابی ویژگی‌های آزمایشگاه خطمشی نیز در زمینه‌های دیگر از جمله بانکداری، بیمه و صنایع بزرگ کشور، قابل استفاده‌اند. چنانچه به کدهای استخراج شده توجه شود، بسیاری از ویژگی‌های بررسی شده را می‌توان در قالب معیارهای ارزیابی، مبنای تهیه ابزار مناسب برای ارزیابی و سنجش طراحی

آزمایشگاه خطمشی، قرار داد. بنابراین، با توجه به اهمیت موضوع طراحی آزمایشگاه خطمشی، پژوهش حاضر می‌تواند به منزله پژوهشی پیشگام تلقی شده، از نتایج آن در جهت شناسایی و درک مؤلفه‌های کلیدی طراحی آزمایشگاه خطمشی و پیاده‌سازی آن و همچنین برای ارزیابی و سنجش اثربخشی آن، استفاده شود.

از سوی دیگر، پژوهش کیفی با همه فواید خود، همراه با ضعف‌هایی در زمینه تعمیم‌پذیری و اعتبار روبه‌رو است. از این رو، در جهت افزایش قابلیت تعمیم این پژوهش، لازم است پژوهشگران، مدل فوق را در دیگر صنایع پرخطر مورد ارزیابی قرار دهند. همچنین می‌توان از رویکرد کمی معادلات ساختاریافته، برای ارزیابی اعتبار مدل و توسعه تعمیم‌پذیری یافته‌های مدل بهره‌جست. همچنین توصیه می‌شود پژوهشگران به چالش‌های اجرای و پیاده‌سازی چارچوب پیشنهادی بپردازند.

به کارگیری رویکرد کیفی
فرا ترکیب ...

۱۱۲ | صفحه

منابع

1. Adam, C. (2016). Simulating policy diffusion through learning: Reducing the risk of false positive conclusions, *Journal of Theoretical Politics, SAGE*, 28 (3), 497–519.
2. Amiri, A., Danaeifard, H., Zarei Matin, H., Emami, S. (2011). Understanding the Substance of Public Policies: Theoretical Exploration of the Nature of the National Policy Makers' Imitativeness. *Strategic Management Thought*, 5(1), 5-44. DOI: 10.30497/smt.2011.150. (In Persian)
3. Babatunde, K. A., Begum, R. A., & Said, F. F. (2017). Application of computable general equilibrium (CGE) to climate change mitigation policy: A systematic review. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 78, 61-71.
4. Baghernezhad, P., Taherpour, H., Bahrami, H. (2017). Identifying Factors Affecting Successful Implementation of the Approved Policy Supporting Knowledge-based Companies and Institutes and Commercializing Innovation and Inventions. *Management and Development Process Quarterly*, 29(4), 79-114. (In Persian)
5. Bailey, J., & Lloyd, P. (2016). *The introduction of design to policymaking: Policy Lab and the UK government*. In Design+ Research+ Society-Future-Focused Thinking: 50th Anniversary Conference of the Design Research Society (pp. 3619-1635). Design Research Society.
6. Baum, S. (2017). A survey of artificial general intelligence projects for ethics, risk, and policy. *Global Catastrophic Risk Institute Working Paper*, 17-1.
7. Ciosek, K., & Whiteson, S. (2018). *Expected policy gradients*. In Thirty-Second AAAI Conference on Artificial Intelligence.
8. Daneshfard, A.K. (2014). Barriers to the implementation of public policy at nongovernmental organizations (Police+10 services and counter government agencies). *Resource Management in Police Journal of the Management Dept*, 2(2), 23-50. (In Persian)
9. Eshgarf, R., Hamidzadeh, A., Danaee Fard, H. (2021). Relational Network of Policy Entrepreneur's Strategies in Public Policy System of Iran. *Organizational Culture Management*, (Under Publishing), DOI: 10.22059/jomc.2021.316135.1008202. (In Persian)
10. Goldfien Michael, M. A., & Woolslayer Michael, M. A. (2015). *Stanford Law School: Law & Policy Lab*.

11. Golverdi, M., Danaee Fard, H., Rahmati, M., Babashahi, J. (2018). Consideration of alienation of implementers from tax policies. *Public Policy*, 4(1),78-95. DOI: 10.22059/ppolicy.2018.66850. (In Persian)
12. Hadipaykani, M., Sadeqzadeh Tabrizi, M. (2016). Investigating the Social and Cultural Factors Affecting Women's Participation in the Implementation of Cultural Policies. *Social Science Quarterly*, 10(34), 295-318. (In Persian)
13. Hadipaykani, M., Sadeqzadeh Tabrizi, M. (2016). Investigating the Social and Cultural Factors Affecting Women's Participation in the Implementation of Cultural Policies. *Social Science Quarterly*, 10(34), 295-318. (In Persian)
14. Haelg, L., Sewerin, S., & Schmidt, T. S. (2019). The role of actors in the policy design process: Introducing design coalitions to explain policy output. *Policy Sciences*, 1-39.
15. Hashemi Kasvaei M.S., Pourrezzat, A. (2017). *The public problem, the initial challenge of governmental policy-making*. Tehran: University of Tehran Publishing. (In Persian)
16. Helbling, M., & Kalkum, D. (2018). Migration policy trends in OECD countries. *Journal of European Public Policy*, 25(12), 1779-1797.
17. Howlett, M., & Cashore, B. (2020). "Public policy: definitions and approaches". In *A Modern Guide to Public Policy*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing. doi: <https://doi.org/10.4337/9781789904987.00007>
18. Jahandideh, S., Rahmati, M., Zareei Matin, H. (2017). Modeling the Network Policymaking in the Tourism in Iran. *Organizational Culture Management*, 15(3), 483-502. DOI: 10.22059/jomc.2017.128786.1006483. (In Persian)
19. Keshtkar rajabi, M., Etebarian, A., GHeitani, A., Agha Hossein Ali Shirazi, M. (2020). Modeling the Factors Affecting the Use of Policy Research in Housing Policymaking. *Public Administration Perspaective*, 11(2), 65-95. doi: 10.29252/jpap.2020.96755
20. Matone, M., Curtis, C., Chesnokova, A., Yun, K., Kreider, A., Curtis, M., & Rubin, D. (2013). *Evaluation of maternal and child home visitation programs: lessons from Pennsylvania*. PolicyLab Center to Bridge Research, Practice, and Policy. Philadelphia, PA: The Children's Hospital of Philadelphia Research Institute.
21. McGann, M., Blomkamp, E., & Lewis, J. M. (2017). Everybody else is doing it so why don't we? Analysing the rise of the policy lab. *3rd International Conference on Public Policy (ICPP3)*. Singapore: International Public Policy Association.
22. MoghadasPoor, S., DanaeeFard, H., Kordnaeij, A. (2013). Exploring key factors of some public policies failure in Islamic Republic of IRAN: A case study of (national) tax policies. *Organizational Culture Management*, 11(1),33-68. DOI: 10.22059/jomc.2013.35317. (In Persian)
23. Mohammadi, M., Alvani, S., MemarzadehTehran, G., Ansari Ranani, G. (2017). Designing three-dimensional model of impelementing public policy. *Public Policy in Administration*, 8(26),1-16. (In Persian)
24. MohammadiFateh, A., DanaeeFard, H., Rahnavard, F., Foroozandeh, L. (2016). Designing a Model for Promoting Policy-making Capacity in the Executive Branch of Iran Public Administration. *Management and Development Process Quarterly*, 29(3),3-38. (In Persian)
25. Mokhtarianpour, M., Hosseini, F. (2015). Policy Implementation Network (A Network Approach to Implementing Public Policies), *The First National Conference on Public Administration in Iran: Public Policy Making*. University of Tehran. (In Persian)

26. Momen Kashani, N., Rahnavard, F., Mortazavi, M., Shirazi, M. (2020). A model for measuring the willingness of policy makers to open government in Iran. *Public Administration Perspaective*, 11(2), 35-64. doi: 10.29252/jpap.2020.96726 (In Persian)
27. Munkongsujarit, S. (2019). Enhancing Country's Competitiveness with Innovation Policy Lab: A Case Study of Thailand Innovation Policy Accelerator (THIPA). *2019 Portland International Conference on Management of Engineering and Technology (PICMET)* (pp. 1-4).
28. Nasouhi, M., Etebarian, A., Hadi Peykani, M., Ebrahimzadeh, R. (2021). Explain the open policy model in realizing the principles of open government. *Public Management Perspectives*, 12 (2), 15-33. (In Persian)
29. Norwich, B. (2019). From the Warnock report (1978) to an education framework commission: A novel contemporary approach to educational policy making for pupils with special educational needs/disabilities. *Frontiers in Education*, 4, 72.
30. Nosoohi, M., Etebarian, A., Hadi Paykani, M., Ebrahimzade, R. (2021). Explain the Open Policy Making Model in Realizing Principle of Open Government. *Public Administration Perspaective*, 12(2), 15-33. doi: 10.52547/jpap.2021.213390.0 (In Persian)
31. Ojha, H., Regmi, U., Shrestha, K. K., Paudel, N. S., Amatya, S. M., Zwi, A. B., & Banjade, M. R. (2020). Improving science-policy interface: Lessons from the policy lab methodology in Nepal's community forest governance. *Forest Policy and Economics*, 114, 101997.
32. Osmakova, A., Boyarov, A. D., Marques-Porto, R., & Rodrigues, A. G. (2020). Policymaking: from policy to the public with a stop at the lab. *New and Future Developments in Microbial Biotechnology and Bioengineering*, 5, 271-300.
33. Pollitt, A. R., Montague, E., Arseneault, L., Hussain, A., Kinloch, E., & Jones, L. E. B. (2018). *Taking a stand against bullying: Addressing mental health problems from within. Findings from a policy lab.*
34. Pourrezzat, A. (2011). *Fundamentals of Public Management*. Tehran: The Organization for Researching and Composing University Textbooks in the Humanities (SAMT). (In Persian)
35. Pourrezzat, A. (2021). Designing Policy Laboratory and Rational Decision-Making Situation to Avoid Trial and Error in the Executive Branch Governance. *Quarterly Journal of Public Organizations Management*, 9(3), 161-170. DOI: 10.30473/ipom.2021.7949. (In Persian)
36. Pourrezzat, A., Rahmani, F. (2017). *The policy package, from design to development*. Tehran: Meidanchi Publications. (In Persian)
37. Reiter, S., Gronier, G., & Valoggia, P. (2014). Citizen Involvement in Local Environmental Governance: A Methodology Combining Human-Centred Design and Living lab Approaches. *Electronic Journal of e-Government*, 12(2), pp106-114.
38. Rubin, D., O'Reilly, A., Zlotnik, S., Hendricks, T., Zorc, C., Matone, M., & Noonan, K. (2013). *Improving education outcomes for children in child welfare*. The Children's Hospital of Philadelphia: PolicyLab.
39. Ruger, J. P., & Horton, R. (2020). *Justice and Health: The Lancet-Health Equity and Policy Lab Commission*. *Lancet* (London, England), 395(10238), 1680-1681.
40. Samadzadeh, M., Giourian, H., Rabiee M., Mohammad R., Hashemzadeh Khorasgani, Gh. (2020). Provide a strategic policy model for IT outsourcing. *Public Management Perspectives*, 11 (4). (In Persian)

به کارگیری رویکرد کیفی
فرا ترکیب ...

۱۱۴ | صفحه

41. Sandelowski, M., Barroso, J., & Voils, C. I. (2007). Using qualitative metasummary to synthesize qualitative and quantitative descriptive findings. *Research in nursing & health*, 30(1), 99-111.
42. Schoenmaker, D. (2021). Greening monetary policy. *Climate Policy*, 21(4), 581-592.
43. Shah Abadi, M., Pourezzat, A., DanaeeFard, H., Gholipour, R. (2014). An analysis of historical approach to develop policy making system. *Methodology of Social Sciences and Humanities*, 20(81), 73-109. (In Persian)
44. Shahie, B., Danaeifard, H. (2016). Analyzing Public Policy Process Scholarship in Iran. *Organizational Resources Management Researches*. 6(1), 133-161. (In Persian)
45. Sharifzadeh, F., Haghi, A., Hoseinpoor, D., Mirmohammadi, M. (2018). Providing a Model with a Network Approach to Entrepreneurship Policy. *Management Researches*, 11(40), 5-26. DOI: 10.22111/jmr.2018.4285. (In Persian)
46. Smith, K. (2018). Innovation policy in an evolutionary context. *Evolutionary theories of economic and Technological change*, 5, 256-275.
47. Svensson, L. E. (2020). *Monetary policy strategies for the Federal Reserve* (No. w26657). National Bureau of Economic Research.
48. Tabli, H., Ravari, M. (2015). The place of policy evaluation and policy analysis in the organization. *The 1st National Conference on Management and Accounting of Iran and the 1st International Conference on Management and Accounting*. Hamedan. (In Persian)
49. Toussaint, B. (2019). (Transport) history as policy lab for democratic governance. *The Journal of Transport History*, 40(2), 270-280.
50. Valente, A., Tudisca, V., Demurtas, P., Sandu, P., Baba, C. O., Durmishi, E., & DIYPES Consortium. (2018). *Actors engagement and tailored methods in physical education and sport curriculum as a Policy Lab*. In Responsible Research and Innovation Actions in Science Education, Gender and Ethics (pp. 9-13).
51. Veenstra, A. F., & Kotterink, B. (2017). Data-driven policy making: The policy lab approach. *International conference on electronic participation* (pp. 100-111). Springer, Cham.
52. Walters, L. K., McGrail, M. R., Carson, D. B., O'Sullivan, B. G., Russell, D. J., Strasser, R. P., & Kamien, M. (2017). Where to next for rural general practice policy and research in Australia?. *The Medical Journal of Australia*, 207(2), 56-58.
53. Zolfagharzadeh, M., Karimian, Z. (2017). Typology of functions of academic centers and advisory institutions in public policy making: a comprehensive and integrated model. *Public Policy*, 3(1), 83-112. DOI: 10.22059/ppolicy.2017.62030. (In Persian)